

1. Elnöki beszámoló

Tisztelt Akadémikustársaim! Tisztelt Közgyűlési Képviselők!

Hagyományaink szerint az Akadémia elmúlt évének legfontosabb eredményeiről számolok most be a Közgyűlés nyilvánossága előtt. Ugyanakkor a hatéves elnöki szolgálat végére is értünk, ilyenkor talán megengedhető, hogy a beszámoló szigorú rendjétől eltérve egy kicsit távolabbra is visszatekintsek.

Az elnöki felhatalmazásra mindig úgy tekintettem, hogy az a vezetői hivatalnak szól, az elnöki munkáról pedig a Közgyűlés mellett az akadémiai köztestület tagjainak és végső soron a magyar tudományos közösségnek tartozom elszámolni.

Vezetőtársaimmal egyetértésben ezért az elvégzett feladatokról, kiváltképp új kezdeményezéseinkről, nem csupán itt a Közgyűlés előtt, hanem egy szélesebb kör számára elérhető formában, a *Magyar Tudomány* folyóirat nemrég megjelent áprilisi számában is beszámoltunk egy közgyűlési beszámoló kereteit jóval meghaladó terjedelemben. A kötet nyomtatott változatát a regisztrációkor mindenki kézhez kapta. Ezúton is köszönöm Bollobás Enikő főszerkesztő asszonynak és munkatársainak a kiadvány összeállítását, szerkesztését és időre való elkészítését. Közel 220 oldalról van szó – aki teljes képet szeretne kapni az elmúlt hatéves időszak eredményeiről, kihívásairól és új programjairól, annak feltétlenül ajánlom, hogy lapozzon bele. Részben erre a számra is hivatkozva, engedjék meg, hogy az elnöki beszámolóban most ne a teljesség igényével szóljak.

Ahogy arról az ünnepi köszöntőben is beszéltem, sorsfordító pillanatban vettük át az Akadémia vezetését, a kutatóintézetek

1. Elnöki beszámoló

leválasztása utáni sokk és útkeresés állapotában, a Covid-járvány idején, de már az új akadémiai küldetéssel felvértezve. Elnöki programom középpontjába köztestületünk aktivizálását, az itt folyó szakmai munka élénkítését, valamint a 2019-ben elcsatolt intézetek, kutatási pályázatok és költségvetési forrásaink visszaszerzését, az Akadémia méltóságának és egységének megőrzését állítottam.

Bár az első 3 év után úgy tűnt, hogy a kutatóhálózat visszatéréséről végleg le kell mondanunk, így visszatekintve nem szerénytelenség azt állítani, hogy az Akadémia sokk utáni magára találásában, küldetési nyilatkozatának tartalommal való megtöltésében és ennek kézzelfogható eredmények formájában való megmutatásában kifejezetten sikeresek voltunk. Ha sok kérdésben nem tudtuk is a kormányt meggyőzni az igazunkról, pragmatikus hozzáállással a szakmai ügyek mentén normalizálni tudtuk az együttműködést, és számos területen megbízható, de semmiképpen sem alávetett partnerként a szükséges pénzügyi támogatást is meg tudtuk szerezni az Akadémia számára. A Lendület-pályázat 3,5 milliárd forintos keretének visszaszerzésén túl az ebben az időszakban elért további 7,3 milliárd forintos bázisköltségvetés-emelés tette lehetővé többek között a Középkolai MTA Alumni Program, a nemzeti programok, és a nagy kockázatú pályázatok elindítását. Több forráshoz jutott az közoktatás-fejlesztés, a könyv- és folyóirat-kiadás, nagyobb támogatást kaptak területi bizottságaink, határon túli szervezeteink, látványosan léptünk előre a tudománykommunikáció és a tudományos tartalomgyártás terén. Megerősítettük a művészekkel és a művészeti akadémiákkal való együttműködésünket, támogatásunkat a Fiatal Kutatók Akadémiája iránt. Az osztályok részvételével és a számukra elérhetővé tett források által észrevehetően megélénkült az akadémiai tudományos élet.

1. Elnöki beszámoló

Az MTA doktora cím adományozása mellett elindítottuk a kutatóhelyek minősítési rendszerét is, amellyel bővítettük a tudományos közösség számára biztosított szolgáltatásaink körét. A Kutatóhelyeket Minősítő Tanács megalakításával és a tanács által kidolgozott, magas színvonalú, komplex kritériumrendszer alkalmazásával a rendszer kiválóan működik, közel 150 kutatóhely – köztük egyetemi, kutatóhálózati és ipari intézmények – nyerte el eddig az MTA Kiváló Kutatóhely címet.

Volt olyan pillanat, amikor már-már elérhetőnek tűnt az alap kutatási pályázatok akadémiai körbe vonása. Modellek sorát dolgoztuk ki az intézethálózat akadémiai ernyő alá hozására. De ezekről a kezdeményezésekről a második ciklusra kiderült, hogy a kormány nem partner egyetlen olyan meghatározó tudománypolitikai lépésben sem, amely az Akadémia korábbi szerepvállalásának helyreállítását, bővítését szolgálná, befolyását, tekintélyét erősítené.

Ebben szerepet játszott az is, hogy kezdettől fogva következetesen felléptünk az Akadémia kiüresítésével, a kifogásolható intézkedésekkel és a nyugtalanító jelenségekkel szemben.

Egyre több olyan kormányzati intézkedés és kezdeményezés történt, amely az Akadémia háttérbe szorítására, törvényes jogainak semmibe vételére irányult. Ez néhány esetben csak formalitás volt, mint például az érdemben nem működő Nemzeti Tudománypolitikai Tanács társelnökségétől való megfosztás. Észrevételeztük, amikor a Magyar Akkreditációs Bizottság elnökének kinevezésekor nem kérdezték meg az Akadémia elnökét, és nyomon követtük az Akadémia kiszorítását a felsőoktatás követelményrendszerének meghatározásából és minőségbiztosítási folyamataiból. Szerencsére a felsőoktatás valódi

1. Elnöki beszámoló

kiválóságra törekvő szereplői, vezetői ezzel nem értenek egyet, aminek rendre hangot is adnak.

Következésképpen felléptünk volt kutatóhálózatunk egyben tartása, stabilitása és fejlődése érdekében. Mindig nyitottak voltunk rá, hogy meghallgassuk akadémikusaikat, vezetőiket, kiemelkedő kutatóikat és kifejeztük aggodalmunkat a kutatói pályán elinduló fiatalok egyre kilátástalanabb helyzete miatt. Igyekeztünk megfelelően tájékoztatni a tudós közösséget és a közvéleményt, hogy értsék és támogassák a kutatóhálózat ügyét.

Az egyetemi világért is felelősséget érezve kezdeményeztünk vitát és foglaltunk állást a működési formaváltásról. Ugyancsak politikai ellenszélben, az egész magyar tudományosság érdekében készítettük el és küldtük meg javaslatainkat a kifogásolható gyakorlatot folytató folyóiratok cikkeinek kezelésére az egyetemi rektoroknak, a doktori iskolák vezetőinek és a szakpolitikusoknak, valamint digitálisan köztestületi tagjainknak is.

Komoly nehézséget okozott, hogy a sajtó egy része úgy érezte, nem tudósíthat az Akadémiáról, távol maradtak sajtó fórumainkról, nem közölték híryanaginkat. Ennek ellenére, megmaradt lehetőségeinket felhasználva mindenkor vitába szálltunk az Akadémiát méltatlanul támadókkal, bemutatva a valós helyzetet a közvélemény számára.

Közben számos tudománypolitikai és tudományszervezési javaslatot is tettünk a kormány asztalára, amelyek közül egyetlen javaslatot fogadott el az Országgyűlés: 2025-öt és 2026-ot a Magyar Tudomány Événé nyilvánította. Ennek együttes megünneplésére felajánlott partnerségünkből azonban már nem kért a kormány.

1. Elnöki beszámoló

Ugyanakkor sikerült megtartanunk a kormányzati együttműködés lehetőségét több minisztériummal, és biztosítani a működést, a közfeladataink fenntartását lehetővé tevő finanszírozást is. Mi az egyensúly megőrzése érdekében az együttműködés e formáját az Akadémia méltóságával és felelősségével összeegyeztethetőnek tartottuk.

Az Alkotmánybíróság még 2022-ben kimondta, hogy bár az intézethálózat vagyonhasználata Alaptörvény-ellenes, az intézetek leválasztását nem találta annak. A hosszú távon egyértelműen fenntarthatatlan helyzet rendezésére az intézethálózat működése iránti felelősségünk tudatában más utat kellett keresnünk. Az elképesztő mennyiségű befektetett energia, a Közgyűlés és az intézetek támogatása ellenére végül az ingatlanok értékesítése és a kutatóhelyek tulajdonába való adása ellehetetlenült. Első lépésben akkor, amikor a kormány a vételárat a székház felújítási költségeihez szerette volna kapcsolni. A bölcsészet- és társadalomtudományi intézetek leválasztásával pedig végképp kilépett a Közgyűlés által elfogadhatónak ítélt kompromisszumból.

Úgy gondolom, erre a patthelyzetre már csak a kormányzati szándék változása hozhat megoldást, a magam részéről úgy érzem, hogy kimerítettük az Akadémia érdekeivel összeegyeztethető lehetőségek körét.

A kutatóhálózat elcsatolása és az ingatlanok okozta válság furcsa keretet ad ennek a hatéves időszaknak. Hiszen éppen akkor léptem hivatalba, amikor ez a folyamat elkezdődött, és most akkor búcsúzom, amikor újra karnyújtásnyi közelségbe kerül a kutatóintézetek visszatérése, ami talán éppen abban a modellben valósulhat majd meg,

1. Elnöki beszámoló

amelyet én „kétfejű sas” modellként népszerűsítettem már a leválasztás előtt és azt követően, éveken keresztül. Ebben az akadémiai ernyő védelme alatt, de független irányítással, saját költségvetéssel működhetett volna tovább a hálózat. Nagyon bízom benne, hogy a kormányváltás lehetőséget ad a továbblépésre, és a végül megvalósuló szervezeti modell minden érdekelt számára elhozza a megnyugtató, hosszú távra szóló rendezést.

A kutatóhálózat elcsatolása az egyik legnagyobb trauma volt, ami az Akadémiát érte, mégis éppen ez a körülmény teremtett kivételes lehetőséget a köztestület működésének régóta esedékes megújítására. Meggyőződésem, hogy az Akadémia egyedülálló szellemi potenciáljára építő és a teljes köztestületi tagság tenni akarásának platformot biztosító megújulás a kutatóhálózat sorsától függetlenül is az Akadémia jövőjének záloga. Ezt erősítette meg az 5000 fős mintán végzett kutatói felmérésünk, és örülök, hogy elnök- és főtitkárjelöltjeink programjai is kivétel nélkül ezt igazolják.

Ezzel kapcsolatban két olyan kivételes eseményt kell mindenképpen kiemelnem, amelyeket egyetlen elődöm sem élhetett meg egyszerre. Úgy érzem, e két esemény – bár mindkettő óriási kihívást és felelősséget jelentett – legfontosabb elnöki célkitűzéseim megvalósítását is szolgálta. A székházfelújításról és az Akadémia alapításának 200. évfordulójáról van szó. E két esemény mind a köztestületi működés felélénkítése, mind az MTA társadalmi megbecsültségének, láthatóságának javítása és nemzeti küldetésének kiteljesedése szempontjából egyaránt mérföldkőnek számított. Szerencsésnek tartom magam, hogy két ilyen, széles körű akadémiai összefogás táplálta gyönyörű feladat kísérette végig az elmúlt három évünket, aranyozta be az elnöki ciklus legutolsó évét, és

1. Elnöki beszámoló

hozott az Akadémiának rég nem tapasztalt társadalmi és szakmai elismerést.

A **székházfelújítás** előrehaladásáról évről évre beszámolok itt, a közgyűlésen is. Ahogy közeledünk a beruházás végéhez, azt hiszem, egyre kevésbé szükséges méltatnom a végeredményt. Elég csak körbenézni ebben gyönyörű teremben vagy felmenni a harmadik emeletre, nyilvánvalóvá válik, micsoda átalakulást hozott a két és fél éve tartó munka. Senki ne gondolja, hogy ez magától értetődő. Egy 160 éves műemlék épület lakva történő felújítása ilyen színvonalon komoly szakmai bravúr, amely folyamatos alkalmazkodást, újratervezést, többletbefektetést igényel. Nem számítottunk például arra, hogy a Díszterem festésének teljes felújítására szükség lesz, de utólag azt gondolom, hogy jól döntöttünk, amikor nem álltunk meg félúton. Nem szerepelt az eredeti terveinkben a II. emeleti előadóterem felújítása és számos, a használhatóságot javító új gépészeti elem beépítése sem, amivel bővítenünk kellett az eredeti terveket. És lesznek még olyan tételek a most folyó ablakcserék alkalmával is, amelyek hozzáadódnak a teljes beruházási költséghez, és ebben a fázisban már nem spórolhatók meg. Ezeket is számba véve különösen elismerésre méltó teljesítmény, hogy a beruházás összköltsége csak az új műszaki tartalom miatti többletköltséggel növekedett. Az eredetileg összesen 11 milliárdos keretösszeggel indított beruházás – amelyből 9,45 milliárd forint volt az építési közbeszerzés – minden, már elvégzett feladattal és még várható rendes és pótlólagos munkával, az összes járulékos költséggel együtt várhatóan összesen 12,7 milliárd forintba fog kerülni. Amennyivel ez több a tervezettnél, azt végül – ahogyan arról még fogok beszélni – költségvetési támogatás formájában bőven megkaptuk a kormánytól.

1. Elnöki beszámoló

Néhány hetes hír és jóleső elismerése annak, hogy a felújítás építészeti és műemlékvédelmi minősége is rendkívüli magas színvonalat képvisel, hogy 2026-ban egyedüli díjazottként a székház megkapta az UNESCO-hoz kapcsolódó International Council on Monuments and Sites, azaz az ICOMOS nemzeti bizottságának nagy presztízsű műemlékvédelmi díját.

Köszönöm mindazoknak, akik ennek a beruházásnak az előkészítésében és megvalósításában részt vettek, kezdve a már az előző ciklusban felállított Székház Rekonstrukciós Szakértői Elnöki Bizottságunk tagjaival, az MTA Létesítménygazdálkodási Központ munkatársaival, majd folytatva a sort a projekt megvalósulását az MTA Titkársága részéről felügyelő Oberfrank Ferencsel. De talán leginkább Donkáné Verebes Évának tartozunk köszönettel, aki lebonyolítóként felel a beruházásért, és aki immár évek óta a beruházás legapróbb technikai és pénzügyi részleteiben is elmerülve gondoskodik arról, hogy a kivitelezés során valóban azt a minőséget kapjuk, amit ez a fantasztikus épület megérdemel.

MTA200

A székház újrainyítása óta az Akadémia életét a bicentenáriumi ünnepségsorozat köré szerveztük, amelyet éppen az egy évvel ezelőtti közgyűlésen indítottunk újtárra. Elnökként talán mindennél büszkébb vagyok az Akadémia erre a már-már áttekinthetetlenül tartalmas programjára, amely úgy érzem, hogy megkoronázta minden, az akadémiai köztestület bevonását célzó célkitűzésünket. Tavaly május óta havonta száznál is több tudományos eseményt szerveztünk, két tucatnál is több kiadványt jelentettünk meg, köztük hiánypótló Akadémia- és tudománytörténeti köteteket és eredeti tudományos munkákat is.

1. Elnöki beszámoló

Kiállításokat, koncerteket, versenyeket, színelőadásokat szerveztünk, és az évfordulót népszerűsítendő az eddig volt legnagyobb országos akadémiai kommunikációs kampányt indítottuk el és vittük végig. Túlzás nélkül állíthatom, hogy példátlan az a programgazdagság, amelyet elérhetővé tettünk a szakmai közönség és általában az egész társadalom számára. A májusi ünnepi közgyűlés, a székház előtti „idővonal” felavatása és a Nemzeti Múzeummal közös kiállításunk megnyitása után, 2025 novemberében a központi programok újabb sora következett, Pozsonyban tartott emlékkonferenciával, koszorúzással, nemzetközi emléküléssel és konferenciával, pazar koncerttel a Zeneakadémián és a lenyűgöző, azóta már 15 000 látogatót vonzó *200 év kincsei* című kiállítással, amely a Művészeti Gyűjteményünk és a Levéltár együttműködésében valósult meg. Ha van még valaki a teremben, aki nem látta, annak szívből ajánlom, hogy tekintse meg. Nem fog csalódni.

Kiválóan működtek az „osztályhónapok” is, amelyek egy-egy esetben olyan nagyszámú és magas színvonalú programmal örvendeztették meg az érdeklődőket, amilyenre máskor az Akadémián egy év alatt volt lehetőségük. És folytathatnám a sort az ünnepi koncertsorozatunk méltatásával, a konténerkiállítással, az évforduló kapcsán szervezett és még bemutatandó színházi előadásokkal.

Akárhányszor sétálok el Széchenyi szobra előtt a lépcsőn, mindig zajlik az élet, beszélgető emberekkel teltek meg az akadémiai folyosók, iskolás gyerekek állnak csoportokba szerveződve, kutatók beszélgetnek a kávézóban, esténként egymást érik a fogadások. Óriási a kontraszt a két évvel ezelőtti állapothoz képest. És korántsem csak itt, a székházban élénkült meg a tudományos közélet. A bicentenárium a területi bizottságok és határon túli szervezeteink életét is felpezsdítette, de még

1. Elnöki beszámoló

az UNESCO párizsi központjában is volt alkalmunk az Akadémia tiszteletére ülést szervezni.

Ezt a sikert nem adták ingyen. A rengeteg program mögött az Akadémia példás összefogásban végzett munkája és komoly anyagi ráfordítás is áll. Köszönöm Kecskeméti Gábornak és az elnökletével dolgozó MTA200 Elnökségi Bizottság tagjainak, hogy összefogták a szerteágazó kezdeményezéseket, köszönöm az osztályelnököknek és az általuk képviselt tudományos osztályok tagjainak, hogy ilyen fantasztikus lelkesedéssel és ötletgazdasággal készültek tudományhónapjukra, és vettek részt a központi rendezvények előkészítésében. Köszönöm területi bizottságainknak, hogy nemcsak itt, a székházban, de szerte az országban is méltó programokat indítottak, köszönöm a *Magyar Tudomány* főszerkesztőjének és a szerzőknek a tartalmas folyóiratszámokat, Monok főigazgató úrnak és munkatársainak a Könyvtár rendkívüli munkáját, a *Varázshatalom* és a *200 év kincsei* kiállítások kurátorainak a csodálatos tárlatokat, ahogyan a SZIMA-nak és a Fiatal Kutatók Akadémiájának az izgalmas ötleteket. És köszönöm a titkársági dolgozóknak a programszervezést, a ténylegesen ezerszám készített szerződések, megrendelők, számlák kezelését, az ötleteket, a túlórákat, a lelkesedést.

Bár nagy a csábítás, nyilvánvaló, hogy az ünnepi évek lezárultával ilyen intenzitással sem anyagi, sem pedig emberi oldalról nem tudjuk fenntartani a tudományos és kulturális rendezvények szervezését, az akadémiai kiadványok megjelentetését. De nagyon remélem, hogy ez a gyakorlat nem múlik el nyomtalanul. Ez lehet a kiindulópont ahhoz, hogy az utánunk következő vezetés saját koncepciója alapján eldöntse, milyen programokat érdemes a jövőben is megtartani, és melyek helyett érdemes mást keresni.

1. Elnöki beszámoló

Nem tehetem meg, hogy legalább említés szintjén ne utaljak a 200 éves évforduló méltóságával éles kontrasztban álló, ugyanebben az időben felerősödő **Akadémia-ellenes támadásokra**. Jól érzékelhetően összehangolt akcióról volt szó, amelynek célja talán valamiféle nyomásgyakorlás lehetett az Akadémia iránti közbizalom csökkentésének szándékával. Mindenesetre a méltatlan, lejárt közhelyek, a hatásvadász, sokszor hamis megállapítások egészen biztosan többet ártottak a szerzőiknek vagy megrendelőiknek, mint az Akadémiának. Sőt, azt gondolom, hogy a támadások még meg is erősítették az MTA belső kohézióját és megbecsültségét a közvélemény szemében. Ezt kiválóan mutatja az idén márciusban megjelent, a Medián által végzett **közvélemény-kutatás** is, amely megerősíti, hogy továbbra is az MTA a leghitelesebb, a legnagyobb bizalommal övezett közintézmény Magyarországon, és továbbra is a tudósokban bízunk leginkább honfitársaink.

Még ennél a felmérésnél is nagyobb jelentőségűnek tartom azt a **kérdőíves adatfelvételt**, amelyet a Fialat Kutatók Akadémiájával közösen végeztünk tavaly. Ennek néhol sokkoló eredményeit részletesen bemutattuk már, főtitkár úr részletesen beszél majd róluk. Én csak azt emelném ki, hogy a valaha volt legnagyobb mintán végzett hazai kutatói felmérésről van szó, amelynek az eredményei mindenki számára irányadóak kell, hogy legyenek. Az akadémiai vezetőjelöltek láthatóan építettek is rájuk a programjukban, sőt még nekünk, leköszönő vezetőknek is volt lehetőségünk reagálni, többek között a felmérés által megerősítve a régóta tervezett akadémiai **hírlevelet** elindítani.

Őszintén bízom benne, hogy a felmérés rendszeressé válásával jobban követhetjük majd a kutatói társadalom állapotát, láthatjuk a véleményét a tudományirányítást érintő legfontosabb kérdésekben. Ezekre reagálva

1. Elnöki beszámoló

pedig formálhatjuk az Akadémia működését, és hozzájárulhatunk egy, a kutatói véleményekre nyitott hazai tudománypolitika alakításához is.

Néhány fontos, e sorba illeszkedő tavalyi sikerről szeretnék még röviden említést tenni, hiszen ezek szintén az Akadémia szerepének erősödését, és az irántunk megnyilvánuló közbizalmat mutatják. Az egyik az **MTA doktora** címet szerzők számának elmúlt években tapasztalható növekedése. Hiába igyekeztek néhányan csökkenteni az MTA doktora cím jelentőségét ez egyetemi kinevezésekben, kormányzati felmérésekben, pályázatokban, a kutatók független szakmai elismerés iránti igényét ez nem csorbította, sőt, az idő- és munkaigényes folyamat ellenére 2007 óta ebben az évben lépte át először az új doktorok száma a 100 fős lélektani határt.

Egy másik hasonló siker az MTA 5 millió eurós Marie Curie COFUND pályázatának 2025. januári indulása. A Lendület Programhoz kapcsolódó pályázat jól mutatja, hogy az MTA külső európai uniós források bevonásával, a tudományfinanszírozással és tudományértékeléssel kapcsolatos EU-s elvárásoknak maximálisan megfelelően végzi kutatásfinanszírozói feladatait. Még ha az elmúlt pár évben már nem tudtuk is állami támogatásból bővíteni tudományfinanszírozói tevékenységünket, az értékelés függetlenségéhez, minőségéhez és a pályázati döntések megalapozottságához az Akadémia esetében nem férhet kétség.

Nem beszéltem még az Akadémia nemzetközi kapcsolatairól és tudománydiplomáciai munkájáról, pedig ez egy olyan terület, amelyen a nemzeti akadémiák sorából is kiemelkedve hagyományosan jól teljesítünk. A 200. évforduló tiszteletére szervezett 2025. novemberi nemzetközi konferenciánkat a legnagyobb európai akadémiai

1. Elnöki beszámoló

ernyőszerkezettel, az ALLEA-val közösen szervezhettük, és a külföldi akadémiai elnökök és vezetők mellett a programban a másik legjelentősebb európai ernyőszerkezet, az EASAC is részt vállalt. Mindkét szervezet elnökét a vendégeink között köszönthettük. Ez a bizalom hosszú évek, évtizedek munkájának eredménye. Büszke vagyok rá, hogy sikerült megőriznünk és megerősítenünk annak ellenére, hogy az országos politika szintjén ezzel éppen ellentétes folyamatok zajlottak.

Az akadémiai kezdeményezésű World Science Forumot a 2024-es budapesti ülés után legközelebb 2026-ban tartottuk volna Jakartában. Az indonéz szervező partnerek visszalépése miatt minden befolyásunkat latba kellett vetnünk, hogy megoldjuk a házigazda hiányából fakadó bonyodalmakat. Végül sikerrel jártunk, néhány napja érkeztem haza Törökországból a WSF vezetőségi üléséről, és örömmel jelenthetem be, hogy a Török Tudományos Akadémia átvette a házigazda szerepét Indonéziától, a következő WSF-re 2027. március 17–20. között kerül sor Isztambulban, a hagyományoknak megfelelően az MTA társszervezői részvétele mellett.

Közgyűlési határozat hatálytalanítása

Még egy kérdéstről szeretnék felétlenül beszélni, ez pedig a kutatóintézetek és azzal összefüggésben az intézeti ingatlanjaink ügye. Ahogyan azt nemrég vezetői nyilatkozatban is megjelentettük, és ahogyan arról a bevezetőben is szóltam, a legnagyobb örömmel fogadtuk, hogy immár két részre bontott intézeteink, ha két külön csoportban is, de megfelelő függetlenségi garanciák mellett szívesen csatlakoznának újra az Akadémiához. Bár nem ez a fő indok, ezzel megoldódnának az intézetek által használt MTA-vagyonhoz köthető jogi

1. Elnöki beszámoló

problémák is. Kívánom, hogy ez hamarosan megtörténjen, de fontosnak tartom, hogy minden érdekelt fél, így az intézetek vezetői és kutatói, az Akadémia és a finanszírozó kormány is hosszú távú, szervezetileg és anyagilag is fenntartható megoldást lássanak a rendezésben. Az ehhez szükséges egyeztetéseket feltétlenül le kell folytatni, és a tudományos közösség részéről biztos támogatással bíró megoldást kell javasolni az új kormánynak. Az Akadémiának nemcsak befogadó szervezetként, hanem az egyeztetést katalizáló, erre a szerepre legalkalmasabb intézményként is részt kell vállalnia a megoldásban. Arra biztatnék minden érdekeltet, hogy hagyjunk időt erre az egyeztetésre, újabb átalakulás csak széles körű támogatottság és kidolgozott menetrend alapján induljon el. A hosszú távú működőképességet fontosabb szempontnak tartom a gyors megoldásnál.

Elnöki beszámoló részeként készültem még egy, szintén az ingatlanokhoz kötődő elvarratlan szál lezárásával. A 2024-es ingatlaneladásról szóló közgyűlési döntésről van szó, amely hosszú és alapos vita után, a közgyűlés többségi döntésével támogatta és szigorú feltételekhez kötötte az ingatlanok értékesítését. Ezeket a feltételeket nemcsak a közgyűlési döntés rögzítette, de egy kormányzati szándéknyilatkozat is alátámasztotta, sőt a közgyűlési támogatás eredményeképpen az Akadémia hozzá is jutott 5,5 milliárd forintnyi egyszeri többlettámogatáshoz. Csak zárójelben említem meg, hogy enélkül a többletforrás nélkül nemigen tudtuk volna sem a bicentenáriumi rendezvények, sem a székházfelújítás új elemeit finanszírozni. A tárgyalások során végül azt kellett látnunk, hogy ezek a feltételek nem teljesülnek maradéktalanul, és a vételár szabad felhasználhatóságának megkérdőjelezésével, majd a négy bölcsészet- és társadalomtudományi intézet leválasztásával, azaz az intézethálózat egységének

1. Elnöki beszámoló

megbontásával egyértelművé vált, hogy a közgyűlési határozatba foglalt feltételek egyike biztosan ellehetetlenült.

Az érvényes közgyűlési döntés szerint a szerződés csak az abban szereplő feltételek maradéktalan teljesülése esetén lett volna aláírható. Ezt 2025 júniusában, tehát majdnem egy évvel ezelőtt az Elnökség – mint az Akadémia két közgyűlés közötti legfőbb döntéshozó testülete – a négy intézet leválasztása elleni tiltakozása mellett határozatba foglalva kimondta azt is, hogy az eladáshoz a továbbiakban új közgyűlési döntés volna szükséges.

Ezt az elnökségi döntést megerősítendő, szeretném, hogy a Közgyűlés a bölcsészet- és társadalomtudományi kutatóközpontok ELTE-hez csatolásának napjával, azaz 2025. augusztus 1-jével hatálytalanítsa a szóban forgó közgyűlési határozatokat és az azokat megalapozó elnökségi döntést, különös tekintettel arra, hogy azok már nem végrehajthatók.

Időközben Kertész János és Vörös Imre tagtársunk ez ügyben egyéni indítványt nyújtott be, amelyben lényegében ugyanezt javasolják egy nagyon fontos különbséggel. Határozati javaslatuk arra is kitér, hogy a 2024-es közgyűlési döntés már eleve érvénytelen volt. Ezt nem tudom elfogadni, erről nincs semmiféle bírósági döntés, és nem is tartanám szerencsésnek, hogy a Közgyűlés saját döntéseinek már megszületéskori érvényességét vonja utólag kétségbe. Még akkor sem, ha van olyan tagja a testületnek, aki ezt bírósági perben vitatja. A per több mint egy év alatt gyakorlatilag el sem indult, és a közgyűlési döntés most indítványozott hatálytalanítását követően talán már nem is lesz értelme elkezdni.

1. Elnöki beszámoló

Az elnöki beszámolóban eredetileg szavazásra javasolt határozati javaslatomat a 2024. decemberi rendkívüli közgyűlési határozatunk hatálytalanításáról ezért a Kertész János és Vörös Imre tagtársunk által ez ügyben benyújtott egyéni indítványhoz kapcsolódó módosításként fogom betérjeszteni a következő napirendi pontban. Erről a kérdésről a vitát is ott folytathatjuk le, akkor kell majd döntenünk a két határozati javaslat között. Az elnöki beszámoló többi részével kapcsolatban várom a kérdéseket, majd kérem a Közgyűlést az elfogadására.

De a hozzászólások előtt szeretném megköszönni vezetőtársaimnak, főtitkár úrnak és főtitkárhelyettes asszonynak, hogy az elmúlt hat évben a legnehezebb döntésekben és az Akadémia számára sokszor sorsfordító pillanatokban is számíthattam rájuk, hogy őszintén megoszthattuk egymással kétségeinket, hogy a vitáink végül mindig közelebb hoztak minket az optimálisnak vélt megoldáshoz. Köszönöm az Akadémia alelnökeinek a bölcs tanácsokat, Elnökségünk tagjainak észrevételeit, megfontolt, felelős döntéseit. Köszönöm az Akadémia a közgyűlési napirenden is szereplő független testületeinek felelősségteljes munkájukat, az elnöki bizottságoknak a rendkívüli szakmai teljesítményt, amellyel munkánkat segítették. De legnagyobb köszönettel a tagságnak tartozom, hogy ebben a hat évben is kitartottak elveik mellett, hogy vitáink ellenére együtt tudtunk ünnepelni és dolgozni az Akadémia elkövetkező évtizedeire, évszázadaira készülve. És végül őszintén köszönöm az MTA Titkársága vezetőinek és dolgozóinak kitartását, elhivatottságát. Szakértelmük és minőségi munkájuk alapvető feltétele volt az ünnepi évek sikerének és általában annak, hogy az elmúlt hat év kihívásainak meg tudjunk felelni. Név szerint nincs mód mindenkit kiemelni, akinek hozzájárulása meghatározó volt, de nem tehetem meg, hogy nem mondok külön köszönetet két legközelebbi

1. Elnöki beszámoló

munkatársamnak, Böhm Gergelynek, az Elnöki Titkárság vezetőjének, és Oberfrank Ferencnek, a Köztisztviselői Igazgatóság igazgatójának. Ugyancsak ki kell emelnem Dallos Sarolta gazdasági igazgató asszony, Medve Zsuzsa jogi főosztályvezető asszony és Simon Tamás kommunikációs főosztályvezető úr munkáját.

Örömmel ajánlom ezt az erős bázist utódom figyelmébe, és kívánom, hogy ennek a 200 éves intézménynek minden erősségét megtartva kormányozza tovább az Akadémiát, és készítse fel a legújabb kihívásokra. Nincs kétségem afelől, hogy neki sem lesz könnyű dolga, de bízom benne, hogy az Akadémiát jó szellemi és fizikai állapotban, előremutató programokkal és az elmúlt évek aktivitásában megerősödött köztisztviselővel veszi majd át.

Köszönöm a megtisztelő figyelmet!